

**סמוטריץ' ממשיכו
של ליברמן באוצר**
עמ' 3

זו הדרה

زو هديره ZO HADEREKH

גיליון 1 / 4 בינואר 2023

פתחו ברגל ימין קיצוני

ממשלת ישראל ה-37 בראשות בנימין נתניהו ואיתמר בן גביר (צילום: רונקן/143 / ויקימדיה)

ישראלים לשהות באזורים שפוננו בצפון הגדה במטרה למנוע את פינוי ההתנחלות הבלתי חוקית חומש. זאת, חרף העובדה שהמאחז גוזל קרקע פלסטינית פרטית.

מכחיש משבר הדירור וטייקון הנדל"ן החרדי, שר השיכון יצחק גולדקנופף, הפטיר ביומו הראשון בתפקיד: "נסייע לאחינו המתיישבים ביהודה ושומרון המקיימים הלכה למעשה את יישוב הארץ. וכפי שנוכחתי בביקורים שערכתי שם ערב הבחירות - חלק מפתרון מצוקת הדירור נמצא באזורים אלו". עמיתו לממשלה חיים כץ, יו"ר מרכז הליכוד וידרס הטוב של בעלי ההון (ועל כך נשפט בהוראת היועץ המשפטי לממשלה), הבטיח: "להשקיע באזורי שאולי לא קיבלו התייחסות מספקת עד כה. למשל, הטוסקנה המקומית שלנו ביהודה ושומרון". "טוסקנה המקומית" עאלק.

שרת התחבורה הישנה-חדשה, מירי רגב, חוללה סערה בקרב ארגוני הסביבה, כאשר בעת קבלת התפקיד הביעה התנגדות לנת"צים (נתיבי התחבורה הציבורית) ולמטרו בגוש דן והחליטה לבטלם. גם שר האוצר בצלאל סמוטריץ' התחיל את כהונתו ברגל ימין-קיצוני חברתי-סביבתי וצעדיו הראשונים היו ביטול מוחלט של המס על משקאות מתוקים. זאת בלי דיון עם אנשי המקצוע, בלי בחינת חלופות, אפילו בלי מראית עין של הליך תקין של קבלת החלטות. שר הבריאות (!) אריה דרעי שמח וצהל למשמע ההחלטה. סמוטריץ' ביטל כמו כן את המס על הכלים החד-פעמיים (ר' עמ' 3).

אלו דוגמאות ספורות לעשייה הנמרצת של שרי ממשלת הימין הקיצוני בימי כהונתם הראשונים. לכן יש לצפות לצעדים הרסניים יותר וקשים מנשוא בהמשך.

כניסתו השבוע (3.1) של השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר למסגד אל-אקצא הייתה שיא במצעד האינולות של ממשלת הימין הקיצוני החדשה בראשות בנימין נתניהו - כבר בימיה הראשונים. על פי הידיעות, נתניהו התקשר לבן גביר כחצי יממה לפני הפרובוקציה רבתי (שכמותה עלולה להפוך קטלנית) כדי להניא אותו מצעדו.

אך על פי גרסתו של בן גביר, הוא אמר לנתניהו: "אסור להתקפל בפני חמאס" - והודיע שהוא מתכוון לעלות להר "בשבועות הקרובים". כמה שעות לאחר פרסום ההודעה של בן גביר נמסר בתגובה מהליכוד: "לאחר שהתייעץ עם גורמי ביטחון, ראש הממשלה נתניהו לא ביקש מבן גביר שלא לעלות להר הבית".

צדק ח"כ אחמד טיבי, אשר יממה לפני עלייתו של השר למתחם המסגד הדגיש בשיבה השבועית של סיעת חד"ש-תע"ל בכנסת: "השר המחבל רוצה להגיע ולפרוץ למסגד אל-אקצא. מבחינתנו, מי שאחראי להידרדרות בשטח הוא ראש הממשלה בנימין נתניהו. אין מצב שכן גביר נכנס לאל-אקצא בלי אור ירוק מנתניהו. האחריות מוטלת עליו ולכן חיוני שהקהילה הבינלאומית תדע שהוא נושא באחריות להידרדרות המצב אם וכאשר פרובוקציות כאלה יתרחשו". פרובוקציית השר הכהניסטי ביממה השלישית לכהונת ממשלת הימין מלא-מלא הוכיחה מעל לכל ספק, שבמדינת ישראל מכהנים כעת בפועל שני ראשי הממשלה - נתניהו ובן גביר.

אך ההתגרות של בן גביר הייתה רק שיאו של מצעד האינולות, שכלל אירועים נוספים: הודעת הממשלה בבג"ץ כי בכוונתה לתקן את חוק ההתנתקות מ-2005, האוסר על

אומת הסטרט-אפ זה כאן

"קיימת בחברה הנחה רווחת בדבר שוויון הזדמנויות: 'אם תהיה יזם, תיקח סיכונים, תהיה חכם ותעבוד קשה – תצליח'. המציאות כמובן לא עובדת כך. קיימות טכנולוגיות המייטות בני אדם, וכאלה המצריכות כישורים ברמה גבוהה. הדבר תלוי גם בשכבת ניהול המרוויחה הון – מי שרכש השכלה טכנולוגית יכול לדרוש משכורת גבוהה יותר ויותר. הדבר הביא לאי-שוויון בכל רחבי העולם. הדוגמא הכי טובה היא צמק הסיליקון, לו אנו כל כך רוצים להידמות. הוא מציג שיא של פערים ושל עושר החי בגטו. מדובר במודל שרק יזיק לאזרחי ישראל. כל העושר מרוכז במקום אחד, וכל מי שאינו חלק מהמשחק נדחק החוצה והופך לדר רחוב. אנחנו כבר קצת שם עם מה שקורה בתל אביב".

פרופ' סיביל היילברון, "כלכליסט", 18.12

הקדם זה לה קרם נמצא סביב בן גביר

"לפני שלושה שבועות קרה נס במהדורת מוצאי השבת של חדשות 12 בהגשת דנה וייס: בין החיים החדשים של נירו לוי ליציאה מהארון של ניקי (מי זה) גולדשטיין, הסתננה כתבה עיתונאית של ממש עם עניין ציבורי וגילויים חדשים: כתב התחקירים של התוכנית עמרי מניב הציג את הכוונת שמקיפה את איתמר בן גביר. מהכתבה למדתי שלעומת האנשים סביבו, בן גביר הוא שושנה בין החוחים: יש לצדו חבר שהציע את הצימר שלו לחופשה לבני הנוער החשודים באונס; מנהלת לשכה שהתערבבה בעדות שקר; ראש מטה שהוא חברו של הרוצח-מחבל עמירם בן אוליאלי; ודובר של חברת כנסת שתומך בגלוי באלימות כלפי ערבים ואף תועד בסרטון גונב ציוד של פלסטיני. הטופ של מדינת ישראל".

חיים לוינסון, "הארץ", 12.12

דברים בשם אומרם

כולם מדברים על האקלים אך איש לא עושה דבר

"הממשלה היוצאת הרבתה לדבר על נושא האקלים, ולוועידת האקלים האחרונה אף הגיעה משלחת ישראלית חסרת תקדים בגודלה. אלא שמבדיקה עולה כי דווקא מנהלת האקלים הממשלתית שהוקמה ב-2018 כדי לייצר מאמץ מתואם בין משרדי הממשלה והרשויות הציבוריות בנושא, התכנסה ב-2022 רק פעמיים, לימי עיון בלבד. גורמים במשרדי הממשלה החברים במנהלת ציינו כי באותן התכנסויות לא התנהל דיון, לא התקבלו החלטות ולא גובשה תוכנית עבודה. הממשלה הקימה את המנהלת לפני כארבע שנים, בתקופת כהונתו של בנימין נתניהו".

שני אשכנזי, "כלכליסט", 15.12

איש לא מדבר על האקלים ואיש לא עושה דבר

"ממשלה חדשה, הסכמים קואליציוניים, חלוקת תיקים (תרת) משמע, ויכוחים ואיומים, אך את קולה של הסביבה איש לא משמיע ואיש אינו שומע. אף אחד מראשי הסיעות והשרים, וגם לא ראש הממשלה, לא מעלים לסדר היום את נושא איכות האוויר בישראל, האנרגיות המתחדשות, מס הפחמן או משבר האקלים, רחמנא ליצלן. הנושאים הללו אינם שנויים במחלוקת – הם כלל לא מונחים על השולחן. במקרה שלהם, אין צורך בהסכמות כי מדובר במוסכמות – איכות הסביבה לא חשובה".

עדי וולפסון, "העין השביעית", 14.12

רד אלינו אווירון, אבל לא בטוויטר

"אילון מאסק יצא למסע נקם נגד האיש שעקב אחר מטוסו הפרטי. הוא השעה את חשבוננו מהפלטפורמה, ובהמשך אמר כי נקט פעולה משפטית נגד מפעיל החשבון, בניגוד להצהרותיו הקודמות. טוויטר השעתה לאחרונה שורה של חשבונות העוקבים אחר מיקומי מטוסים פרטיים בבעלות בעלי הון באמצעות נתוני טיסה גלויים. כך ניתן לעקוב אחר מטוסו של מאסק, שרכש את הרשת החברתית טוויטר באוקטובר. זאת, לאחר שבמשך חודשים הצהיר שוב ושוב כי אין כוונתו לחסום את פעילות החשבונות בפלטפורמה בשל מחויבותו לחופש הדיבור".

ניו יורק טיימס, 16.12

בליכוד רוצים בהפרטה או בסגירה

"ח"כ שלמה קרעי (הליכוד) הגיש לאחרונה הצעת חוק להפרטת תאגיד השידור הציבורי (כאן 11) ומכירתו לגוף מסחרי פרטי. על פי ההצעה, אם לא ימצא התאגיד קונה פרטי, יאלץ להפסיק את שידוריו וייסגר תוך שנתיים. הצעת החוק של קרעי, שהגיש בעבר הצעות דומות, מגיעה על רקע הרצון בליכוד לסגור את התאגיד, כפי שדיווח עמית סגל בחדשות 12 לפני שבוע. בליכוד טענו כי הנושא לא עלה בהסכמים הקואליציוניים, אך נראה כי יש מי שכבר פועל לקדם את המהלך. העדות לכך היא הצעת החוק של שלמה קרעי".

אמיר אטינגר, "ישראל היום", 16.12

מכתבים למערכת

ממשלת נתניהו וקולן של זכויות האדם

ככל שחולפים הימים מאז היוודע תוצאות הבחירות, מבין הציבור כי הוא נתון במאבק על הדמוקרטיה המתקיים בכל החזיתות: במערכת החינוך, בבתי המשפט, בכנסת ובמרחב הציבורי.

למעלה מ-800 אנשי ונשות חינוך הצטרפו למחאה בהובלת האגודה לזכויות האזרח, ולפורום המורים שייסדה להגנה על מערכת החינוך. מנהלות ומנהלי אנפי חינוך פנו לאגודה להזמנת הכשרות צוותים לחינוך נגד גזענות, ובשבוע הקרוב נקיים מגוון פעילויות חינוכיות ברחבי הארץ.

עשרות הצטרפו אלינו בעקבות אמירתו של סמוטריץ' כי ארגוני זכויות האדם הם "איום קיומי", ומאות הגיבו, הפיצו והסבירו את הסכנות שבפסקת ההתגברות. במקביל – המחאה רק הולכת ומתרחבת.

התגייסות זו מחזקת אותנו, והיא קריטית להמשך המאבק. בשבועות האחרונים ריכזנו ומיפינו את המגוון הרחב של האיומים שהשמיצה הממשלה החדשה נגד זכויות האדם. זאת על מנת לתת מענה אפקטיבי ונחוש בכל החזיתות. השנה נשמיע את קולן של זכויות האדם בקול רם מתמיד.

נועה סתת, מנכ"לית האגודה לזכויות האזרח

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

עובדי ההסתדרות וגמלאים מפגינים נגד יוקר המחיה באשקלון, 29 בדצמבר 2022 (צילום: ההסתדרות)

הבטחות חסרות כיסוי ומדיניות אנטי-חברתית ואנטי-סביבתית שר האוצר סמוטריץ' הוא ממשיכו של ליברמן

אותם, ויחריף את הזיהום הסביבתי והבריאותי. נמשיך להילחם בהחלטה בכל הכלים העומדים לרשותנו, ואנו מצפים מהשרה החדשה להגנת הסביבה לעמוד מולה בחשישות". השרה להגנת הסביבה עידית סילמן מסרה בתגובה: "המשרד לומד את הנושא ואת השלכותיו. אגבש מדיניות רק לאחר קיום דיון מעמיק בנושא".

הס מלהזכיר את יוקר המחיה

מבול ההתייקרויות ביוזמת הממשלה והמונופולים נמשך בימים האחרונים ומאיים להטביע את הציבור ובייחוד את העובדים והגמלאים. בצל הדברים כינס נתניהו את הקבינט הכלכלי-חברתי, אך לבסוף נכנע לגרירת הרגליים של סמוטריץ', שביקש "לעשות חושבים" (במילים אחרות: הוא לא עושה ולא חושב). הבטחות הבחירות של נתניהו ודרעי נעלמו כלא היו. כזכור, השניים הובילו קמפיין בחירות בסימן "המאבק ביוקר המחיה". השיתוק שאחז בממשלה החדשה עומד בסתירה גמורה למבול החקיקה שקדם להקמתה. האם אפשר אחרת? כמובן. העיתון הקומוניסטי הצרפתי "הומוניטה" דיווח בשבוע שעבר (29.12), כי ממשלת השמאל בספרד החליטה לבטל את המע"מ על כל מוצרי הצריכה ובהם לחם, חלב, גבינות, ירקות ופירות. עוד החליטה להעניק קצבה חודשית בשווי 200 יורו (750 שקל) לכל משפחה שהכנסתה נמוכה מ-25 אלף יורו בשנה. לפי משרד האוצר הספרדי, מדובר בהוצאה של כ-45 מיליארד יורו.

המחאה החשאית של ההסתדרות

ההתייקרות הבלתי פוסקת לא זוכה, בינתיים, בתגובה עממית הולמת. ההסתדרות טרם אתגרה את ממשלת הימין החדשה, וזאת כפי שעשתה גם מול הממשלה הקודמת. "ההפגנות ההמוניות" שהבטיח יו"ר ההסתדרות ארנון בר-דוד לקיים ב-11 ערים ברחבי הארץ נתגלו כפארכה. ההסתדרות מקפידה לא להודיע על השעות ועל המיקומים של המחאות, ורק עובדי ההסתדרות וכמה מהגמלאים שלה, יחד עם פעילי הנוער העובד והלומד מוזמנים להשתתף בהן. היכן שהתקיימו, חל איסור להניף דגל או לקרוא סיסמא שלא באישור ההסתדרות. הנפת דגלים אדומים אסורה בתכלית. כך לא בונים מחאה.

אפרים דויד

שני מתנחלים נפגשים במשרד האוצר. הראשון - שונא ערבים וחרדים; השני - שונא רק ערבים. זו אכן תחילתה של בדיחה, והיא תהיה על חשבוננו.

המפגש התרחש השבוע (1.1) בלשכת שר האוצר בירושלים, בעת טקס חילופי השרים. במהלכו, הביע השר הנכנס בצלאל סמוטריץ' "מחויבות מלאה" להמשיך בדרך קודמו אביגדור ליברמן. בהמשך הבטיח כי בניגוד להתנהלות במשרדים אחרים, בהם החליפו השרים הנכנסים את ההנהלה, יישאר מנכ"ל משרד האוצר רם בלינקוב בתפקידו.

"השר ליברמן עשה עבודה טובה מאוד והוביל צעדים אמיצים ותקדימיים" - אמר סמוטריץ' באירוע. השר החדש לא פירט באומרו את הצעדים הכלכליים שבכוונתו לנקוט, והסתפק בהתחייבות כללית לעקרונות הקפיטליזם הניאו-ליברלי: "אני איש של שוק חופשי, המאמין כי תפקידה המרכזי של הממשלה הוא לא להפריע. עליה להתערב רק במקרים בהם הדבר נחוץ כדי לשמור על קיום השוק החופשי". כשנשאל על הקפאת מחירי המים והחשמל, אותה הבטיח ראש הממשלה הנכנס בנימין נתניהו, השיב סמוטריץ' כי "יבחן את הכל לעומק בשבועות הקרובים".

השר הנכנס אמנם לא התחייב לעשות דבר, אך כעבור שלוש שעות בלבד החל לממש את ההסכמים הקואליציוניים של ממשלת הימין מלא-מלא: ביטל את המס על כלים חד-פעמיים ואת המס על המשקאות הממותקים.

כצפוי, מיהר מנהיג ש"ס ושר הבריאות (!), אריה דרעי להביע את תמיכתו בשתי ההחלטות. זאת, בניגוד לעמדת איגוד רופאי בריאות הציבור, שמסר: "החלטת שר האוצר הנכנס אומללה, מצערת ועיוורת. משקאות ממותקים גורמים לסוכרת, שהיא הגורם העיקרי לעיוורון ולפגיעה כלייתית. אלה מובילים לתלות בדיאליזה, לכריתות גפיים, למחלות קשות ולתמותה. לכן מוצדק להטיל עליהם מס, כפי שמקובל בעולם".

ארגוני הסביבה מחו על החלטת הממשלה לבטל את המס על כלים חד-פעמיים. לדברי הארגון אדם טבע ודין, "ביטול המיסוי על הכלים החד פעמיים הוא לא פחות משערורייה. כבר ביומו הראשון בתפקיד הצליח שר האוצר לפגוע בבריאות הציבור, וגזר על מדינת ישראל להפוך מטמנה אחת גדולה. כיום אין בנמצא בישראל מקום להטמנת הפסולת. ביטול המיסוי על הכלים החד-פעמיים ידרבן את הציבור לרכוש

ח"כ עודה קורא למאבק יהודי-ערבי בממשלה

ח"כ איימן עודה (חד"ש) קרא למאבק יהודי-ערבי משותף בממשלת הימין הקיצוני החדשה. בריאיון ברדיו "א-נאס" אמר: "הממשלה שהושבעה מסמנת אסון עבורנו. מביש שחבר הכנסת מנסור עבאס מפנה את האשמה כלפינו ולא כלפי הממשלה הגזענית הזו. הוא מתעלם לחלוטין מהצורך בגיבוש מחנה דמוקרטי רחב שיאבק בממשלת הכהניזם". את הדברים אמר עודה בתגובה להודעה שפרסם יו"ר רע"מ ח"כ מנסור עבאס, בה תלה את האשמה לחזרת הימין לשלטון ברשימה המשותפת. עוד אמר עודה כי "רע"מ היא זו שנושאת באחריות לחזרת הימין לשלטון. היא פרשה מהרשימה המשותפת לאחר שזו זכתה ב-15 מושבים בכנסת ובכך הובילה לפירוקה".

עודה נשאל בריאיון אם הוא מעדיף את ממשלת לפיד על פני ממשלת נתניהו וענה: "הממשלה הנוכחית מסוכנת ביותר". עודה ציין כי "חברי הכנסת לא יוכלו להביס את הפשיזם לבדם, ולכן חובה לנהל מאבק ציבורי רחב. בקרב הציבור, עלינו להיאבק בשתי חזיתות: מאבק בהובלת הציבור הערבי למען זכויותיו, ומאבק יהודי-ערבי משותף למען הדמוקרטיה. חיוני לקיים הפגנה ארצית בתל אביב בה ישתתפו יהודים וערבים. הפגנה כזו עשויה להגיע לחצי מיליון משתתפים". לדבריו, "אסור שהעולם ישלים עם הממשלה הזאת. אך הקהילה הבינ"ל לא תוכל לפעול ללא התנגדות המונית רחבה, כאן, בארץ זו".

בדברים שנשא (29.12) במליאת הכנסת לקראת ההצבעה על אישור הממשלה אמר: "אנחנו כבר לא נמצאים במדרון חלקלק אלא בצניחה חופשית, בהתרסקות". הוא הוסיף: "מי שטייח את הרצח של שירין אבו עאקלה - קיבל מעצר פוליטי של עיתונאי בתל אביב; מי שלא פסל את חוק הלאום - קיבל את פסקת ההתגברות; מי שלא עצר את בן גביר בקריית ארבע - קיבל אותו בקריה. כל עוד תעמדו על הגשרים ותתעלמו מהמחסומים - תאבדו את הזכות להפגין בגשרים וילדיכם ימשיכו לעמוד במחסומים".

"הממשלה פוחדת מאיחוד המאבקים שלנו. היא רוצה שמי שמפריעה לו השחיתות - יפגין בצד אחד, ומי שנאבק נגד הכיבוש - יפגין בצד אחר. אל לנו ליפול בפח הזה! רשימת חד"ש-תע"ל מושיטה יד לשותפות מגוונת. רק יחד, בשוויון ובהדדיות, ננצח את הפשיזם", הדגיש עודה.

ח"כ כסיף לנשיא אונ' ת"א:

שפר את תנאיי עובדות הניקיון

בעקבות היחס המבזה של אוניברסיטת ת"א כלפי עובדות הניקיון, אותן היא מעסיקה דרך חברת קבלן, פנה ח"כ עופר כסיף השבוע (1.1) במכתב לנשיא האוניברסיטה, פרופ' אריאל פורת, בדרישה לשפר את תנאיהן. כסיף כתב:

אני פונה אליך בעקבות פניות שהועברו ללשכתי ולאחר שיחות שקיימתי עם תא הסטודנטים של תנועת חד"ש באוניברסיטת תל אביב. הנושא הוא יחס מבזה, משפיל ופוגעני כלפי עובדות הניקיון באוניברסיטת תל אביב.

מדובר בקבוצה של כחמישים עובדות ניקיון, נשים פלסטיניות, המועסקות באמצעות קבלן משנה ומגיעות מידי בוקר לאוניברסיטה. העובדות נאלצות להמתין בפתח הקמפוס זמן רב בשעות הבוקר המוקדמות וזאת כשהן חשופות לפגעי קור, רוח וגשם המסכנים את בריאותן. אף לאחר פתיחת השער, מתאפשר להן להיכנס לאוניברסיטה במקבצים קטנים ולא כקבוצה אחת, מה שמגביר את זמן החשיפה לפגעי מזג האוויר, ובכניסתן עליהן להפקיד את תעודות הזהות.

העובדות מתארות יחס משפיל מצד מאבטחי האוניברסיטה, שאפילו מאיימים עליהן כי אם יתלוננו על התנאים - הם ימנעו את המשך העסקתן באוניברסיטה: "ביקשתי מהמאבטח שיאפשר לי להיכנס, כי הייתי חולה והיה קר וגשום. הוא צעק עליי ואמר, שאם לא אפסיק לדבר הוא ידאג שאני כבר לא אעבוד באוניברסיטה. אני עובדת כאן, אני בן אדם ולא חיה. היחס אלינו מאוד לא טוב" (עדות של עובדת ניקיון שפורסמה).

עולה כי הנהלת האוניברסיטה מודעת לתופעה, מאחר שהתקינה סוכך חשמלי לרווחת העובדות. אך סוכך זה אינו רחב דיו לגונן על כל העובדות יחד, ואינו מונע את תחושת ההשפלה שבהמתנה הארוכה וחוסר הטעם מחוץ לקמפוס בתנאים מבזים. בחודש מאי האחרון, עם העברת קבוצה מקרב עובדות הניקיון להעסקה ישירה, אמרת דברים חשובים ונכונים: "קבוצת עובדי הניקיון שלנו היא קבוצה מוחלשת. ההסדר אותו בכוונתנו להנהיג ישפר באופן משמעותי את מעמדם של עובדות הניקיון". בנוסף, בימים האחרונים יוצאת האוניברסיטה חוצץ ובצדק נגד "קולות קיצוניים המעלים רעיונות מזעזעים אשר די בעצם השמעתם כדי לפגוע ברקמת חיינו העדינה כחברה במדינה דמוקרטית". במיוחד נוכח שתי אמירות אלו, אני מצפה, הנשיא פורת, שתפעל לממשן, ולהנהיג יחס מכבד, שוויוני ואנושי לעובדות הניקיון, המהוות חלק מרקמת החיים המשותפים בקמפוס.

פועל חקלאות תאילנדי - ההרוג

הראשון השנה בתאונות עבודה

עובד חקלאות תאילנדי כבן 40 שנפצע ביום ראשון (1.1) לאחר שנפל מטרקטור על כביש 5711 ליד היישוב חניאל בעמק חפר, נפטר למחרת בלילה (2.1) בבית החולים בילינסון בפתח תקווה.

העובד נסע בתוך מכל פלסטיק שמשמש לאיסוף פירות (דולב) שנישא על גבי טרקטור. לדברי הקבוצה למאבק בתאונות בניין ותעשייה "תאונות התהפכות טרקטור או דריסה על ידו מהוות חלק ניכר מתאונות העבודה בענף החקלאות. תאונות אלה ניתנות בדרך כלל למניעה על ידי הקפדה על אמצעי בטיחות כגון שימוש בקשת להגנה בעת התהפכות". אשתקד נרשמו 71 תאונות עבודה קטלניות.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

ח"כ לשעבר ד"ר יוסף ג'בארין (מימין), ושאדי נסאר, המזכיר הכללי של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (צילום: זו הדרך)

בעיות הסטודנטים הערבים ופתרון

האקדמיים והיומיומיים, כמו דיור הוגן וסיוע בהתמודדות עם הבירוקרטיה שעורמת האוניברסיטה.

עוד הוסיף: "יש ליצור מערכת שתסייע לסטודנטים הערבים להתגבר על ההלם הראשוני שאוחז בהם עם הגעתם לאוניברסיטה. בדרך זו אפשר יהיה לספק להם אמצעים להתמודד עם משבר הזהות שהם חווים. מרכיב אחד הוא ארגון אירועי תרבות ערבית בקמפוס. הדבר תורם לגיבוש קהילה סטודנטאלית המדגישה את הזהות הפלסטינית ומקנה לה ערך".

שאדי חתם את דבריו באומרו: "תפקיד ההתארגנות הפוליטית הסטודנטאלית הוא להיאבק בגורמי האפליה, הניצול והגזענות בקמפוס ובסביבתו. מן הראוי שהתארגנות זו תהיה ערבית-יהודית משותפת, שכן לסטודנטים הערבים והיהודים בעיות משותפות וגם פתרונות משותפים".

שנות דור של מאבק בימין

ח"כ לשעבר ד"ר יוסף ג'בארין חלק עם הקהל את חוויותיו כיו"ר ועד הסטודנטים הערבים באוניברסיטה העברית בירושלים בשנות התשעים של המאה ה-20: "ההיסטוריה של חד"ש סטודנטים רצופה מאבקים מוצלחים, שהובילו לשיפור מצב הסטודנטים הערבים-פלסטינים באוניברסיטאות הישראליות. לדוגמא, בתקופתי הובלנו מחאה להורדת שכר הלימוד, עמה שיתפו פעולה גם תאי השמאל הציוני". ג'בארין קרא לשקם את הוועד הארצי של הסטודנטים הערבים, ובכך לחזק את שיתופי הפעולה בין תאי הסטודנטים השונים. זאת תוך "שמירה על הייחודיות הפוליטית והרעיונית של כל אחד מהם".

בהמשך דבריו אמר: "לסטודנטים השמאליים תפקיד מרכזי בהצלחת התנועה הפלסטינית הלאומית. ככל שהתנועה הסטודנטאלית תהיה חזקה יותר, כך תתחזק גם חד"ש עצמה. לכן, על הצעירים להשמיע קול רם יותר בחד"ש".

בסיכום דבריו התייחס ג'בארין למצב הפוליטי בארץ בצל הקמת ממשלת הימין הקיצוני. הוא הדגיש את הסכנות הנשקפות מהמתקפה שמוביל הימין על הרשות השופטת, ואמר: "הימין מאיים על שרידי המשטר הדמוקרטי בישראל... למצב שאנו רואים כעת יהיו השלכות שליליות גם על התנאים הפוליטיים בקמפוסים. חיוני להיערך בעוד מועד למאבק ציבורי יהודי-ערבי רחב".

אסף טלגם

תא חד"ש באוניברסיטת תל אביב ערך (28.12) ערב דיון דו-לשוני תחת הכותרת "הסטודנטים הערבים-הפלסטינים באוניברסיטאות בישראל: אתגרים ומשימות". במפגש השתתפו עשרות סטודנטים ערבים ויהודים. הדוברים באירוע היו שאדי נסאר, המזכיר הכללי של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י), וד"ר יוסף ג'בארין, מרצה למשפטים וח"כ לשעבר מטעם חד"ש.

התארגנות פוליטית סטודנטאלית

שאדי נסאר פירט וניתח בדבריו את הקשיים איתם מתמודדים צעירים ערביים רבים בישראל: "הסטודנט הערבי-הפלסטיני נאלץ להתמודד עם אתגרים רבים באקדמיה הישראלית. האתגר הראשון והעיקרי הוא עצם הגישה לאקדמיה. 50% מהצעירים הערבים חיים במשפחות מתחת לקו העוני. כפועל יוצא, החינוך ביישובים הערביים מוחלש וחסר תשתיות. נוסף לכך, 4% בלבד מבני הנוער הערבים בישראל חברים בתנועת נוער. לא פועלת אף לא אוניברסיטה אחת ביישוב ערבי, ושום מוסד אקדמי בישראל אינו מלמד בשפה הערבית. לכן, נוסף למכשול הכלכלי, נתקלים הסטודנטים הערבים גם בקשיים גיאוגרפיים ולשוניים".

"במקרים בהם סטודנטים ערבים מצליחים להגיע לאקדמיה, הם חווים משבר זהות" – הוסיף נסאר. "לראשונה בחיינו, יוצא הסטודנט הערבי-פלסטיני מקהילתו ונדרש להשתלב כפרט ערבי בקרב רוב יהודי. הערכים התרבותיים והחברתיים שהסטודנט מביא עמו מהבית כלל לא נחשבים בסביבתו החדשה. מציאות זו יוצרת קשיים ומתחים, ורבים מהסטודנטים הערבים פורשים מלימודיהם בשנתם הראשונה ללימודים ואפילו בסמסטר הראשון".

הדובר הפנה אצבע מאשימה כלפי המוסדות האקדמיים, וטען כי אלה מפקירים את הסטודנטים הערבים: "הסטודנט הערבי חש ניכור כלפי מוסדות האוניברסיטה, שכן הם משקפים תמיד את ההגמוניה הציונית ולעולם לא את הזהות הלאומית שלו. יתר על כן, החוקים והמוסכמות החברתיות, עליהם מתבססת האפליה הגזענית בישראל, לא נעצרים בשערי האוניברסיטה".

שאדי נסאר ציין במבט לעתיד: "המענה לאתגרים הללו חייב להיות התארגנות פוליטית-סטודנטאלית. להתארגנות מסוג זה כמה מטרות: בראש ובראשונה, תפקידה לסייע לסטודנטים הערבים-הפלסטינים במציאת מענה לצרכיהם

מפגינים מול הכנסת נגד ממשלת נתניהו החדשה בעת השבעתה, 29 בדצמבר 2022 (צילום: האגודה לזכויות האזרח)

דו"ח האגודה לזכויות האזרח ממפה את איומי ממשלת הכהניזם

הסכנות למרחב הדמוקרטי

ובערעור שיטתי.

לקראת אלימות משטרתית גוברת

ההסכם הקואליציוני בין הליכוד לעוצמה יהודית מעניק לשר לביטחון לאומי איתמר בן גביר סמכויות חסרות תקדים בקביעת מדיניות המשטרה ופעולותיה. לפיכך, נערכת האגודה להפרזה באלימות בה נוקטת המשטרה נגד מפגינים ומפגינים. בין השאר צפויים: עלייה במספר המעצרים; שימוש באמצעים משוכללים ומסוכנים להפעלת כוח נגד מפגינים; נקיטת צעדים להרתעת פעילים פוליטיים ומפגינים; ותגבור פעולות המעקב נגדם.

איום נוסף הוא כוונת הממשלה להעניק לבן גביר סמכות על גופים כמו הסיירת הירוקה. בכך, הפקירה הממשלה למרות את החברה הערבית, ובעיקר את תושבי הנגב והערס המעורבות. בן גביר יקבל את הפיקוד גם על משמר הגבול בשטחים הכבושים ועל משמר לאומי שיוקם בהוראתו. במקביל, מוקמות חדשות לבקרים מיליציות יהודיות פרטיות הנענות לבן גביר ומשתפות פעולה עם המשטרה. "קיים חשש שהמיליציות יקבלו לגיטימציה וימלאו תפקיד גדול בדיכוי החברה הערבית בנגב ובערים המעורבות", מתריע הדו"ח.

כמו כן, צפויה חחרפת ההשתלחות בערוצי התקשורת ובעיתונאים שעמדתם אינה תואמת את עמדת הממשלה. כך פרסמה הממשלה לאחרונה דרישה לסגירת מחלקת החדשות של תאגיד השידור הציבורי כאן.

הממשלה מאיימת גם על חופש הביטוי בחינוך ובתרבות. "כמו בממשלות קודמות, אנו צופים ניסיונות להטלת צנזורה על תכנים בתרבות, במערכת החינוך ובאקדמיה. זאת באמצעות מדיניות וחקיקה שישללו תקציבים ממוסדות המביעים התנגדות פוליטית או חוסר נאמנות לכאורה", מדגיש דו"ח האגודה.

הממשלה צפויה להגביל גם את פעילות ארגוני זכויות האדם, וזאת בהמשך לניסיונות דומים מצד הממשלות הקודמות. לחקיקה מסוג זה השפעה הרסנית על מרחב פעולתם, והיא מלווה במסע דה-לגיטימציה בתקשורת וברשתות החברתיות. נשקפת סכנה גם לארגונים הפועלים בשיתוף פעולה עם ארגוני זכויות האדם הפלסטיניים בגדה המערבית עליהם הכריז בני גנץ ארגוני טרור, זאת על אף תפקידם החשוב בהגנה על זכויות האדם בשטחים הכבושים.

נ"ע

האגודה לזכויות האזרח הפיקה לאחרונה דו"ח הממפה את הסכנות הנשקפות לזכויות הדמוקרטיות של אזרחי ישראל ותושביה. זאת על רקע כינון ממשלת נתניהו הימנית-קיצונית. האגודה מתריעה על האיומים הנשקפים למרחבים דמוקרטיים רבים בישראל: עצמאות מערכת המשפט; חופש הביטוי וחופש המחאה; מערכת החינוך; זכויות החברה הערבית-פלסטינית בישראל; זכויות הפלסטינים תושבי ירושלים המזרחית והשטחים הכבושים; וזכויות נשים ומיעוטים ובהם מהגרי עבודה, פליטים ולהט"ב. עוד מתריעה האגודה על חחרפת בתהליך ההדתה של המרחב הציבורי.

המיפוי שערכה האגודה מתבסס על מקורות שונים: הצהרות שנשאו לאחרונה שרי הממשלה הנכנסת; הצעות חוק שהציעו אותם שרים בכנסות הקודמות; המשא ומתן הקואליציוני וההסכמים שנחתמו מכוחו; וניירות עמדה שפרסמו מכוני חשיבה ימניים המזוהים עם חברי הקואליציה הנכנסת. ככתוב בדו"ח: "האיומים והאתגרים המערכתיים עלולים להסב נזק בלתי הפיך לדמוקרטיה בישראל". עם זאת מבהיר הדו"ח כי "אינו מתיימר להציג פרשנות פוליטית או לחזות את העתיד; מטרתו למפות את האיומים הנשקפים, לעזור דיון במשמעותם ובהשלכותיהם ההרסניות, ולייצר פלטפורמה למתן מענים שונים". "האגודה לזכויות האזרח מתכוננת להיאבק באיומים הללו, ומזמינה פעילות ופעילים, כמו גם ארגונים וגופים המעוניינים להגן על זכויות האדם ועל הדמוקרטיה, להצטרף למאבק", מדגיש הדו"ח.

הכנסת כזירה לפגיעה בדמוקרטיה

על פי דו"ח האגודה, מהלכי הממשלה מסמנים את מלוא עומקו של תהליך השחיקה הארוך של הדמוקרטיה בישראל. תהליך זה נפרס לאורך העשור האחרון, והיה רצוף יוזמות אנטי-דמוקרטיות אותן קידמו ממשלות הימין השונות. "באופן מצער ומטריד, הזירה המרכזית המשמשת במה לדריסת הדמוקרטיה וערכיה, ולפגיעה בכללי המשחק הדמוקרטיים היא בית הנבחרים עצמו - לב הדמוקרטיה".

התהליך מאתגר את מוסכמותיו הבסיסיות ביותר של המרחב הדמוקרטי. אבני היסוד של השיטה - הפרדת הרשויות וכיבוד הרשויות השונות ותפקידן, לרבות החברה האזרחית; ההגנה על זכויות האדם, ובין השאר על הזכות לשוויון ועל חופש הביטוי והמחאה; המאבק בעריצות הרוב וההגנה על זכויות המיעוטים - זוכות בפרשנויות מגמתיות ומוטעות

פיניטה לה קומדיה בוונצואלה: חואן גואידו הודח בידי עמיתיו בימין

מאה שבועות הבדידות של נשיא דמה

נשיא ללא סמכויות...

ב-27 בינואר 2019 צילם ראש ממשלת ישראל דאז בנימין נתניהו סרטון, בו אמר ש"ממשלת ישראל מכירה בהנהגה החדשה של ונצואלה, כפי שעשו ארה"ב ומרבית מדינות אירופה ואמריקה הלטינית".

כך העניק נתניהו את הגושפנקא הישראלית למהלך שהובילה מחלקת המדינה של ארה"ב. היועץ האמריקאי לשעבר לביטחון לאומי ג'ו בולטון כיהן בתפקיד בימי ההפיכה. ביולי האחרון אישר בולטון כי ארה"ב הייתה מעורבת בהפיכה, והודה כי סייע באופן אישי לתכנן ניסיונות הפיכה במדינות זרות. את הדברים אמר לאחר דיון בקונגרס שעסק במהומות הקפיטול - במהלכן הסתערו תומכי הנשיא לשעבר דונלד טראמפ על הקונגרס בינואר 2021 וניסו לבצע הפיכה.

בולטון, שעזב את תפקידו בבית הלבן בטונים צורמים, רמז כי לטראמפ לא היה מספיק כוח להוציא לפועל הפיכה לבדו. בהמשך אמר: "כאחד שסייע לתכנן הפיכות - לא כאן, אלא במקומות אחרים - הדבר מצריך הרבה עבודה".

בולטון טען בריאיון כי אינו מעוניין לפרט על מעורבותו בהפיכות, אך בהמשך נקב בשמה של ונצואלה. במהלך 2019 תמך בולטון, שהיה אז היועץ לביטחון לאומי, בהתערבות הצבא האמריקאי בוונצואלה. גואידו קרא אז לצבא ארה"ב לעזור לו להדיח את הנשיא מדורו מהשלטון. הוא אף קרא לחיילים האמריקאים לפלוש לארצו לשם כך.

"בסופו של דבר המהלך נכשל. לא שהיה לנו כל כך מה לעשות, אך ראיתי למה נדרשת אופוזיציה כדי להדיח נשיא שנבחר באופן חוקי. במקרה הזה היא נכשלה", הוסיף בולטון לגבי ונצואלה. בהמשך שאל המראיין: "נדמה שמלבד ונצואלה ישנם דברים שאינם מספר לך" ולכך השיב: "אני בטוח שישנם".

...ושגריר ללא שגרירות

המדינות הקפיטליסטיות במערב העמידו לרשות גואידו את הכספים שהפקידה ונצואלה בבנקים זרים. למרות זאת, הוא נכשל בהקמת הממשלה, בניסיונו לחולל הפיכה צבאית ובהובלת התערבות צבאית של ארה"ב במדינה. במהלך השנתיים האחרונות, היה גואידו קוריוז ומושא ללעג.

אך למרות כישלונותיו, הצליח גואידו למנות סוללה של "שגרירים בינלאומיים". לישראל שיגר את הרב פנחס ברנר, שבמשך עשרות שנים כיהן כרב הראשי של הקהילה היהודית האשכנזית בקראקס. עם פרישתו מהתפקיד בגיל 80, עזב את ונצואלה והיגר לארה"ב. לבסוף היגר לישראל בגיל 88 והשתקע בה. הרב הקשיש הרבה לבקר בקובה וקיים פגישות רבות עם פידל קסטרו. כאשר הגיע לישראל, הנפיק כרטיסי ביקור עליהם נכתב: "הרפובליקה של ונצואלה, פנחס ברנר, שגריר". גם "שר החוץ" שמינה גואידו, חוליו בורחס, הגיע לישראל בסוף 2019 כדי לקדם את הכרתה הרשמית בגואידו. בורחס נועד בירושלים עם נציגים רשמיים מטעם משרד החוץ, אך לא התקבל לשיחה בלשכת שר החוץ ישראל כ"ץ. נציגי משרד החוץ נזהרו ואמרו שהרב ברנר הוא "נציג מיוחד" מטעם ממשלת גואידו, אך זה "לא הגיש כתב אמנה ולכן לא הוכר כשגריר".

נמרוד עובד

חואן גואידו בצד נשיא ברזיל הימני קיצוני ז'איר בולסונרו בעת "ביקור הרשמי" בברזיליה, 2019 (צילום מסך: רדה גלוב)

האופוזיציה הימנית הפרו-אמריקאית בוונצואלה הדיחה (31.12) את "הנשיא" חואן גואידו מתפקידו. זאת לאחר שהמחוקקים במדינה הצביעו בעד פירוק הממשלה הזמנית שהקים בחסות הממשל האמריקאי. נמסר כי חברי האופוזיציה הימנית איבדו את אמנםם ביכולות גואידו להדיח את הנשיא הנבחר ניקולס מדורו, ואף האשימו אותו בקבלת שוחד ובמעילה בכספי ציבור.

"כעת אנו פועלים להניח את היסודות לשלב חדש במאבק הדמוקרטי", אמר חואן מיגל מתאוס, אחד מנציגי הימין במדינה. ב-2019, ובתמיכת ממשל טראמפ, הכריז גואידו על עצמו בתור מנהיגה החוקי של ונצואלה.

גואידו הכריז כי בית המחוקקים בשליטת הימין (האסיפה הלאומית) אינו מכיר בניצחון הנשיא המכהן מדורו בבחירות 2018. המהלך הפוליטי שהוביל גואידו זכה בגיבוי מלא מצד ממשלת ארצות הברית, ובתמיכתן של עשרות מדינות קפיטליסטיות, בהן ישראל ומדינות אירופה המערבית.

גואידו מותיר אחריו ימין ונצואלני מפורר ומפולג. מנהיגיו נאבקים זה בזה על המלוכה, אך אף לא אחד מהם מסוגל לאתגר את שלטון ה"צ'אביסטה". "לאחר כל המפלות שספגנו בשנה האחרונה, הגיע הזמן לשינוי יסודי של המדיניות. יש להציב אלטרנטיבה אמיתית", צייץ בצער אנריקה קפרילס רודנסקי, אחד מראשי הימין הטוען לכתר.

לולה הושבע לנשיאות ברזיל

נשיא ברזיל הנבחר ומנהיג מפלגת העובדים, לואיס אינסיו "לולה" דה סילבה, הושבע לתפקידו (1.1) לאחר תום מערכת בחירות סוערת. במהלכה, הביס את הנשיא היוצא איש הימין הקיצוני ז'איר בולסונרו, שהעדיף לטוס במטוס צבאי לארה"ב כדי לא להשתתף בטקס ההשבעה.

צעדיו הראשונים של לולה הם: ביטול ההפרטות של החברות שבבעלות המדינה, הקמת מערך פיקוח הדוק על מכירת נשק לאזרחים, העלאת שכר המינימום בכ-20%, מתן קצבאות למשפחות החיות בעוני, השבת אדמות לשבטי העמים המקוריים והגנה על יער האמזונס. לולה האשים את ממשל בולסונרו בביצוע "רצח עם". זאת עקב כשלונו לטפל כראוי במגפת הקורונה בה מתו יותר מ-680 אלף אזרחים.

בעקבות ספרו של אסף ענברי

הפנקס פתוח
והיד רושמת הכל

מספיקה קריאה חפוזת ב"הספר האדום" מאת אסף ענברי (ידיעות ספרים, 2022, 288 עמ') כדי להבחין שמדובר ביותר מרומן היסטורי סתמי שעלילתו מתרחשת בימי קום המדינה. על אחד מספריו של הסופר תום שגב כתבתי בזמנו כי הציג מעין אוסף של כתבות עיתונאיות, ונראה כעצים ללא היער. על אחת כמה וכמה, זה הרושם הכללי העולה מספרו של ענברי. הוא אכן מטיב לתאר את יצחק טבנקין, מאיר יערי ומשה סנה "כפי שהיו באמת": אנשים בשר ודם, שטעו והטעו דור שלם להאמין באל הסובייטי שהכזיב. אף על פי כן, הקושי העיקרי בספר הוא היעדר כל התייחסות לרוח התקופה ולהקשר ההיסטורי שבו נאמרו ונעשו הדברים. אגב כך, הוא שופך את התינוק (של השמאל) עם המים, כיאה לחוכמתו בדיעבד של ההיסטוריון המתעד את ההיסטוריה לאחר מעשה. ההיסטוריון הבריטי א. ה. קאר צוטט בהתייחסו להיסטוריון לואיס נאמיר, כאשר גרס כי האחרון "הוציא את הרוח מההיסטוריה". ניתן לטעון כך גם בנוגע לספרו של ענברי.

הספר מחטיא את התובנה כי התורה המרקסיסטית והאמונה בסוציאליזם של ברית המועצות היו, בד בבד, ייחודה ומעלתה הגדולה של תנועת השמאל הציונית. זו תפסה את הקיבוץ לא רק כאמצעי להשלמת מפעל ההתיישבות הציוני, אלא בעיקר ככלי למימוש האידאיה הסוציאליסטית האוניברסלית וכתכלית כשלעצמה. זאת, בניגוד לבן גוריון ולכצנלסון, שחששו לאורך כל חייהם מהרעיון הקומוניסטי האוניברסלי המאיים על האמונה הציונית של חברי תנועות השמאל הציוני, ועל נכונותם להקריב ולהילחם למען "בניין האומה". הגרוע מכל עבור ההנהגה הציונית היה רעיון האחדות בין הפועלים העברים לפלאחים הערבים.

על מוסר, ציונות וקומוניזם

שאל פז ציטט בספרו "פנינו אל השמש העולה" את דברי החרטה של המשורר חיים גורי לאחר שיחתו עם צביה לובטקין על ערש דויה. גורי שאל אותה על "הרומן שלנו עם הקומוניזם", ולובטקין השיבה לו כראוי: "זה היה טראגי, לא גרוטסקי... אנחנו רצינו להיות חלק מהאנושות שמשנה את העולם, חלק מהמיליונים". נראה שענברי, בדומה לפז, כלל לא הצליח לרדת לסוף דעתה של לובטקין. לאורך הספר הוא אינו מצליח להסביר לקורא מדוע בעיניו הייתה הציונות של בן גוריון וכצנלסון מוסרית וראויה יותר מהקומוניזם של יערי וסנה?

בפרפרזה לשייקספיר, יאמר ענברי: "אף על פי כן בן גוריון איש כבוד הוא כמובן". בדיעבד, וכחוכמה לאחר מעשה, ניתן לראות שהניסיון של מאיר יערי וחבריו לממש את החזון הסוציאליסטי היה כרוניקה של מוות ידוע מראש.

זה ההיגיון המרכיב את השתלשלות האירועים באפוס הציוני. ההיסטוריה גברה על כוונותיהם הטובות של מנהיגי הציונות הסוציאליסטית, ובסופו של דבר חרצה את גורלם כגיבורים טרגיים. אף על פי כן, היה כאמור היסוד הטרגי הן מעלתם והן ייחודם של יערי וחבריו. זאת לעומת בן גוריון והיתר, שפעלו למען הקמת מדינה יהודית בפלסטין על אפס

ועל חמתם של בני העם היושב בה. עלילת ספרו של ענברי מתרחשת בשנות הארבעים ובראשית שנות החמישים של המאה ה-20. בתקופה הרת גורל בה התרחשה מלחמת העולם השנייה והוקמה המדינה. שנים אלה היו "ירח הדבש" ביחסי "היישוב" עם ברה"מ. לפיכך, חשוב היה להדגיש כי בנסיבות היסטוריות אלה הפכו טבנקין והקיבוץ המאוחד את עורם והחלו לסגוד לקומוניזם הנבנה בברה"מ. יחד עם פועלי ציון שמאל והשומר הצעיר הקימו את מפ"ם. עד הפילוג ב-1944, היה טבנקין חברם ובעל ברייתם של בן גוריון וכצנלסון (לדבריה של אניטה שפירא, "השנאה לברה"מ הייתה כאש בעצמותיו") בהנהגת אחדות העבודה ומפא"י. בסוף ימיו, ולאחר מלחמת 67', הפך פשיסט ותמך בהמשך כיבוש השטחים הפלסטיניים.

ענברי מתאר את המאבק בין טבנקין לבין לביא בעין חרוד לא רק כמאבק אישי, אלא כמאבק עקרוני סביב משמעות המושג קיבוץ. לדברי ההיסטוריון אלקנה מרגלית, הניגוד העיקרי בשורות ההנהגה הציונית היה בין טבנקין וחבריו בעין חרוד לבין המרכז של גרוד העבודה שישב בתל יוסף. לדעת רוב חברי הגרוד, אנשי העלייה השלישית, נתפס האידאול הקומוניסטי כ'צורת חיים' וכ'ערך אנושי'. ואילו המיעוט הוותיק, אנשי העלייה השנייה, דגל ב'תפיסה המשקית', היינו בניין המשק. הניגוד האמור בא לידי ביטוי בהחלטות מועצת הגרוד מספטמבר 1926, לפיהן "הגרוד הגיע לידי הכרה שהגשמת המטרה הסוציאליסטית היסודית של הגרוד - יצירת החברה הקומוניסטית בארץ" תהיה באמצעות "המהפכה הסוציאליסטית" ולא באמצעות "הציונות החלוצית הקונסטרוקטיביסטית".

עקב הוויכוח, החריפו היחסים בין הגרוד לבין בן-גוריון וכצנלסון, מנהיגי אחדות העבודה וההסתדרות. בן-גוריון וכצנלסון תמכו מלכתחילה בעמדתם "המשקית" של חברי קיבוץ עין-חרוד נגד מרכז הגרוד, ועודדו עזיבת חברים מקיבוץ עין-חרוד.

מחלוקת על החלוקה

ענברי מדקלם את המנטרה הזכורה לי עוד מימי ילדותי: "צבאות ערב פלשו אל המדינה למחרת הקמתה". הוא אינו פורס את ההקשר ההיסטורי והגיאופוליטי ערב המלחמה, אלא עוסק רק בזוהותם הקיבוצניקית של מפקדי הפלמ"ח. אך עבור הקורא הישראלי, העניין החשוב הוא המחלוקת הפנימית בהנהגת הציונות באשר לגורל הארץ, שהתעוררה בשבועות שקדמו ליציאת הבריטים מהארץ ולפרוץ המלחמה. המחלוקת הגורלית ניטשה בין שתי קבוצות: בין כמה ממנהיגי מפא"י - ויצמן, גולדמן ושרת יחד עם מנהיגי מפ"ם ציזלינג ובן טוב, לבין בן גוריון ובגין. הקבוצה הראשונה תמכה בהצעה לדחות את הכרזת המדינה כדי להגיע להסכם עם המנהיגות הערבית בנוגע ליישום תוכנית החלוקה. השנייה התנגדה לחלוקה ולכל דחייה של ההכרזה.

בזיכרונותיו מדגיש בן גוריון פעמים רבות, כי ידע שתפרוץ מלחמה עוד ב-1946. לעומתו, ויצמן פנה במכתב לנשיא ארה"ב ב-9 לאפריל 1948, בו הדגיש כי ארץ ישראל מאוכלסת בשני עמים בעלי אינטרס כלכלי משותף, ולכן קיימת חשיבות מיוחדת לאחדות הכלכלית בינם. כמו כן, לדבריו של מרדכי בנטוב נציג השומר הצעיר, התקיימה בצמרת מפא"י הסכמה בנוגע להצעת החלוקה. הנה כי כן, העניין הוא לא אם וכיצד "בן גוריון פירק את הצבא של טבנקין", אלא הכרזתו של בן גוריון על הקמת המדינה ב-14 במאי 1948 בידיעה ברורה שתוביל לסכסוך דמים. בלשונו של ג'ורג' מרשל, שר החוץ האמריקאי: "הכינו את עצמכם למלחמה בת מאה שנים".

אודי אדיב

מילדיו ומנכדיו, כולם הותירו בי רושם עמוק". בהמשך ציין: "כך, לעיתים בהשראת האירועים המשפחתיים, ולעיתים בניגוד גמור אליהם, נולדו הדמויות והמחזה. כולי תקווה שהמחזה ייגע גם בעצבים החשופים של הצופים, ויעורר בהם את הדחף העמום המקנן בכולנו לנסות לדון במציאות בה אנו חיים, ואף להשפיע עליה. זאת כדי להבטיח לנו ולבאים אחרינו עולם טוב יותר".

חודש ינואר גדוש אירועי תרבות

תיאטרון יפו מציע מגוון רחב של אירועים במהלך חודש ינואר: "חלימית" - מופע מחווה מוזיקלי לעבד אל-חלים חאפז (שכונה "הזמיר השחור") בהשתתפות זיו יחזקאל, אורי גבריאל וניזאר אלח'אטר. השירים מבוצעים בשפת המקור ערבית; "אללה יסטור" - נועם שוסטר אליאסי במופע קומי דו-לשוני, העוסק "במבולגנות של זהויות מורכבות". היוצרת מספרת את סיפורה האישי במקום בו גדלה - היישוב היהודי-ערבי נווה שלום.

עוד בחודש ינואר: "מחכים לגודו" מאת המחזאי האירי סמואל בקט, בהשתתפות: רסאן אשקר, מנשה נוי, מוראד חסן ודורון תבורי, ובכימויו של אילן רונן; "לילות יפו" - הערב רוקדים" - מופע תיאטרון, תנועה וריקוד המתרחש באולם ריקודים יפואי בתחילת המאה העשרים, בכימויים של יגאל עזרתי וגבי אלדור; "אום כול טום" - מחזה מוזיקלי מאת עדן אוליאל ויגאל עזרתי ובכיכובה של גלית גיאת; "ורצח בהסכמה", זוכת הציון לשבח בפסטיבל עכו 2021 - יצירה העוסקת ברצח נשים בישראל. בימוי ודרמטורגיה: חנה ואזנה-גרינוולד.

יוסי אבו

בקרב: ספר על חייו של

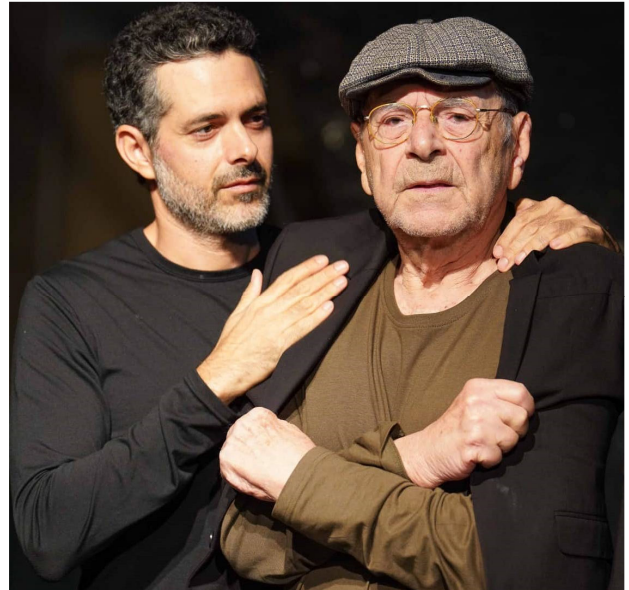
המשורר מוחמד עלי טאהא

הוצאת "מכתוב" מבית מכון ון ליר תפרסם בחודשים הקרובים את המחזה "טאהא", בתרגומו של גיא אלחנן ובעריכת עאמר חליחל. המחזה מתחקה אחר חייו של המשורר הערבי-פלסטיני, יליד צפון־הערבה, מִחְמַד עלי טאהא. המחזה מגולל את קורות המשורר מילדותו, דרך מסע פליטות מהכפר צפוריה בגליל לדרום לבנון ב־1948, שובו לארץ, חייו בנצרת, וצמיחתו כמשורר מוערך.

במשך שנים היה המשורר פעיל במק"י וחבר הוועד המרכזי של המפלגה עד לפרישתו ב-1990. הוא נפטר בגיל 80 ב-2 באוקטובר 2011 בביתו בנצרת.

המחזה הוא הצגת יחיד של השחקן עאמר חליחל בכימויו של יוסף אבו ורדה. המחזה עלה לראשונה בערבית בחיפה בשנת 2014, וקצר מאז הצלחה רבה. הוא הוצג גם בשפה האנגלית על במות רבות ברחבי העולם, לרבות בפסטיבל אדינבורו היוקרתי. התרגום העברי של המחזה זכה במקום הראשון בפרס יהודה שנהב-שהרבני לתרגום ולמחקר לשנת 2022.

מוחמד עלי טאהא כתב על ימי ילדותו בגעגוע, למרות שגורש עם משפחתו מאדמתה. במהלך השנים פרסם טאהא חמישה ספרי שירה וקובץ סיפורים קצרים בשפה הערבית. כתביו תורגמו לשפות רבות בהן אנגלית, רוסית, צרפתית, ספרדית, סינית ואיטלקית, ופורסמו בעשרות כתבי עת ברחבי העולם. הסופר והמתרגם אנטון שמאס פרסם תרגומים לעברית ממבחר שיריו בספר שראה אור בהוצאת אנדלוס בשנת 2006.

יצחק חזקיה ודן שפירא (צילום: רדי רובינשטיין / תיאטרון יפו)

מחזה חדש של מוטי לרנר "על הסף" - הצגה

בתיאטרון יפו

המחזה החדש "על הסף", מאת המחזאי הוותיק מוטי לרנר ובהשתתפות השחקנים יצחק חזקיה ודן שפירא, עלה בהצגת בכורה (21.12) בתיאטרון יפו.

"על הסף" הוא דרמה משפחתית-פוליטית המתמקדת ביחסים בין אב (78) לבנו (42), ומתרחשת מיד לאחר מות אם המשפחה. האב הוא בעלי הוצאת ספרים, המנסה להוציא לאור אנתולוגיה בעריכת אשתו המנוחה. זו כוללת סיפורים קצרים שכתבו חיילים במלחמת "צוק איתן" בקיץ 2014 ברצועת עזה. במהלך מלחמה זו נהרגו יותר מ-2,200 פלסטינים ו-75 ישראלים, בהם חמישה אזרחים.

בנו של המו"ל, המנהל את ההוצאה, מתנגד נחרצות לחשבון הנפש האישי והקולקטיבי שמציעה האנתולוגיה, והוא מסרב להוציאה לאור. באמצעות הקונפליקטים בין האב לבנו, חושפת ההצגה את מערכת היחסים הקשה בין השניים במשך שנות שירותו של הבן כמג"ד וכסמח"ט בחטיבת הצנחנים. בכך מביאה ההצגה לכיטוי עימות בין-דורי רעיוני ומוסרי, המתמקד בעיקר במקומה של הספרות בחייו, ובתפקידה הקריטי בהתפתחותו כפרטים וכקולקטיב.

"כאשר הספרות שוקעת, הכל שוקע אחריה"

באחד הרגעים החזקים במחזה, אומר האב לבנו: "כשהספרות שוקעת, הכל שוקע אחריה". ככל שהעימות בין השניים מעמיק, נחשפת גם האהבה העמוקה ביניהם, אהבה ששניהם לא ידעו לתת לה ביטוי. בסוף המחזה, כאשר האב על ערש דווי, מתגלה לשניהם האהבה במלוא עוצמתה.

מחבר המחזה, מוטי לרנר, מסר: "ראשיתו של 'על הסף' היא כנראה במותה הפתאומי של אמי בשנת 2007, ובמותו של אבי בשנת 2015. בבית הורי התרחשו תהליכים משמעותיים, ובעיקר לפני מותו של אבי: אבדו הכבד, בחירתו להסתגר בתוך עצמו, סבלו בעת דעיכתו, ופרידתו האיטית וההדרגתית

71 הרוגים בתאונות עבודה ב-2022

העובדים, ולהגדיל את מספר המפקחים ואת התקצוב הממשלתי לפיקוח". "לעובדים הכוח לסרב לעבוד בתנאים המסכנים את חייהם", הדגיש.

חד"ש ירושלים

החל ב-16.1 ייפתחו ישיבות המזכירות של **חד"ש ירושלים** להשתתפות הפעילים לאחריהן, יתקיים בסניף מרחב פתוח לתרגול ערבית הישיבות - אחת לשבועיים בימי שני, בשעה 18:00 ברחוב כורש 14 כניסה ד'

הפגנות נגד הפגיעה בזכויות עובדות הניקיון באוניברסיטאות העברית ות"א

שני, 9.1, בשעה 12:00
י"ם: סמוך למזרקה שמחוץ לקפיטריה "הפורום"
ת"א: מול הספרייה המרכזית

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

הופעה

טקצ'נקו אנד רז קוורטט

בהשתתפות: נווה רז, מיכאל טקצ'נקו,
גיא אדם לוקאץ', יהונתן פרלמן
רביעי, 4.1, בשעה 20:30

הקרנת הסרט

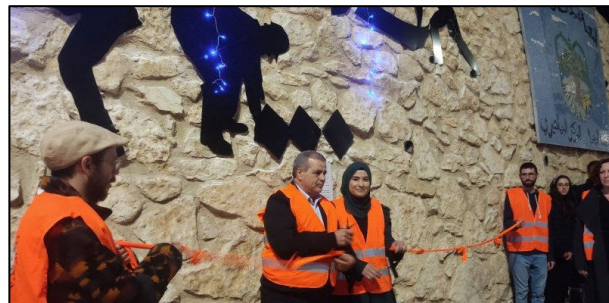
"כאן ואי שם" ז'אן לוק גודאר

ולאחריה שיחה בהשתתפות **רותם זודמן**
צרפת, 1976, 60 דקות (צרפתית וערבית; עם כתוביות באנגלית)
מוצ"ש, 7.1, בשעה 20:00

השבוע באתר "זו הדרך"

כוחות הכיבוש החלו להרוס בתים במסאפר-יטא, חד"ש תקפה את כניסת בן גביר לאל-אקצא, ארגון העיתונאים דורש לנקוט צעדים נגד הרשימות המקארטיסטיות, בית הדין כפה פיצוי מוגדל בעקבות פיטורי מארגן עובדים, אנשי שמאל בקרב הציבור הדתי יקיימו כנס למאבק בממשלה ועוד...

zoha.org.il

תנועת אנדרטה לזכר הרוגי תאונות העבודה בבויעינה-נוג'ידא, 22 בדצמבר, 2022
(צילום: הקבוצה למאבק בתאונות בניין ותעשייה)

במהלך 2022 מצאו 71 עובדים את מותם בתאונות עבודה קטלניות, מרביתם פועלי בניין. כך עולה מהנתונים שפרסמה הקבוצה למאבק בתאונות בניין ותעשייה. בסוף חודש דצמבר נהרג חאלד כמאל אלעג'לה, בן 35, תושב העיר עזה, לאחר שנפל למטחנת בשר במפעל מילועוף באזור התעשייה נעמן בעכו. העובד הפלסטיני היה הקורבן ה-71 בתאונות עבודה מתחילת 2022 והקורבן ה-15 בתאונות תעשייה.

בצל הקטל במקומות העבודה, מאות השתתפו (22.12) בטקס השנתי לזכר הרוגי תאונות העבודה ביישוב בויעינה-נוג'ידא בגליל, שנערך ביוזמת תנועת מעגלי צדק והקבוצה למאבק בתאונות בניין ותעשייה. האירוע נפתח בחניכת האנדרטה הראשונה בישראל לזכר הרוגי תאונות העבודה, שהוצבה בכניסה ליישוב. על האנדרטה - דמויות פועלים הנושאים את המילה 'בית' שנכתבה בכתב עברי-ערבי.

אירוע חשיפת האנדרטה נערך במתנ"ס המקומי, ובו קרא יו"ר סיעת חד"ש בהסתדרות, עזיז בסיוני, המכהן כיו"ר האגף לקידום השוויון, "להיאבק בנחישות למען השמירה על חיי

המרצים באוניברסיטאות ננקטו צעדים ארגוניים

המועצה המתאמת של ארגוני הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטאות, הגישה (2.1) לממונה הראשית על יחסי עבודה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ולוועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה) הודעה בדבר סכסוך עבודה. זאת בדרישה לחתימת הסכם שכר חדש. עוד נמסר לאלפי אנשי הסגל הבכיר כי בעקבות ההכרזה עומדים המרצים לנקוט צעדים ארגוניים במשך תקופת הבחינות.

פרופ' ענת זעירא, יו"ר המועצה המתאמת של ארגוני הסגל האקדמי באוניברסיטאות, הסבירה כי "תוקף ההסכם שלנו פג ב-31 בדצמבר 2019. מאז, לא רק ששכרנו קפא - אלא גם נשחק משמעותית. השחיקה גורלית עוד יותר נוכח האינפלציה וחוסר הוודאות הכלכלית המאפיינים את התקופה הנוכחית".